

αειθαλείς καὶ ἀφθίτους ἀνθῶνας τῶν γραμμάτων, καὶ ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος ὦν ὅτι θέλω τύχει τῆς πλήρους καὶ εὐμενεστάτης παρ' ὑμῶν ὑποδοχῆς, προσφέρω ὑμῖν διὰ τοῦ «Ἀπόλλωνος» ὡς ἐν καλλιτεχνικῇ ἀνθοδόχῃ τὰ εὐωδέστερα καὶ τερπνότερα ἄνθη τῆς φιλολογίας, τῆς καλλιτεχνίας, τῆς ποιήσεως, τῆς ἐπιστήμης, τῆς Ἀνθοκομίας καὶ τῆς Μουσικῆς, τῶν περιγραφῶν καὶ τῶν περιηγήσεων, τῶν βιογραφιῶν καὶ τῆς ἱστορίας ἅπερ ἔσονται αἱ ἀρχαὶ καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας τοῦ «Ἀπόλλωνος».

Ἐν Πειραιεὶ 1 Μαΐου 1884.

Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τῷ ἐπ' ἀγαθαῖς ἐλπίσι

Προέδρῳ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως

Χ. Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ.

ΠΕΡΙ ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΕΛΕΤΗ

Ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Φιλολογ. Συλλ. «Παρνασσός»

ὑπὸ

Σ. ΣΟΚΟΛΗ

(Ἰατρὸς)

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, ὑπογράψασα τὴν Βερολίνειον συνθήκην, φυσικῶς ἐσκέφθη, πῶς ἀξιοπρεπέστερον καὶ διὰ τῆς πειθοῦς τῆς κοινῆς γνώμης νὰ μειώσῃ τὰς ἐπιστήμους ὑποχρεώσεις ἃς ἀνέλαβεν ὅπως παραχωρήσῃ εἰς ξένα κράτη ἐπαρχίας ἀνηκούσας καὶ κατεχομένας ὑπ' αὐτῆς.

Ἀπέναντι τῆς Αὐστρίας, ἥτις ἦτο μεγάλη δύναμις καὶ στρατιωτικῶς καλῶς συντεταγμένη, καὶ ἥτις εἶχε νὰ ἐκτελέσῃ ὀρισμένην καὶ ἀκριβῆ ἀποστολὴν προσδιορισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Βερολινείου συνεδρίου, ἡ ἐπίσημος Τουρκία ὑπέκυψεν, ἀλλ' οἱ πολυάριθμοι Μουσουλμανικοὶ πληθυσμοὶ Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, ἐξησχημένοι εἰς τὰ ὄπλα, καὶ εἰς ἡμιαγρίαν διατελοῦντες κατάστασιν, συνενωθέντες καὶ μετὰ τακτικοῦ Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἀποστατήσαντος, ἀντετάχθησαν κατὰ τῶν Αὐστριακῶν, καὶ μετὰ κόπου πολλοῦ καὶ θυσίας ἀνθρώπων οὐκ ὀλίγων, ἡδυνήθησαν οἱ Αὐστριακοὶ στρατοὶ νὰ καταλάβωσι τὰς ἐν λόγῳ ἐπαρχίας.

Ἀναφέρω τὸ γεγονός, ὅπως ὑποδείξω, ὅτι ἂν ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἀντέστη κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἕκαστος εἴτε πολιτικὸς εἴτε μὴ, ὀρίμως σκεπτόμενος ὤφειλε νὰ προῖδῃ, ποίαν διαγωγὴν ἤθελε τηρήσῃ ἡ Τουρκία ἀπέναντι τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅπου δὲν ἦσαν ὀριστικαὶ μάλιστ' αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συνεδρίου.

Καὶ ὄντως κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1878, ὁ τότε Ἀββεδίν-μπέης Ντίνος, ὃν γνωρίζετε ἐκ τῶν ὑπ' ἐμῷ ἐκτεθέντων εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸν Ἀλβανικὸν πληθυσμὸν Ἡπείρου, διατελὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει, πρόεδρος τοῦ Χρηματιστηρίου, ἐπίτηδες παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἀπεστάλη εἰς Ἡπειρον, ὅχι ἐπισήμως, ἀνευ οὐδενὸς ὑπουργεύματος, ἀλλ' ὡς ἰδιώτης, ὅπως σχηματίσῃ καὶ δώσῃ ὑπαρξίν καὶ ζωὴν εἰς τὸν Ἀλβανικὸν Σύνδεσμον Ἡπείρου, ὅστις πράγματι περιωρίσθη μέχρι τοῦ Ἀψοῦ, καὶ δῆθεν συνενουμένου μετὰ τοῦ Ἀλβανικοῦ Συνδέσμου πέραν τοῦ Ἀψοῦ τῆς Ἀνω Ἀλβανίας, ὅστις ἐσχηματίσθη, ὅπως ἀντιταχθῇ κατὰ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Μαυροβουνίου.

Ἐξετάσαμεν ἤδη, ποία ἡ θέσις τῶν Μουσουλμάνων Ἀλβανῶν καὶ ἐλλήνων ἐν Ἡπείρῳ, ὅτε ὁ Ἀββεδίν-μπέης ἐφθασεν εἰς Ἡπειρον.

Τὸ δρᾶμα τὸ τραγικὸν τῆς κατοχῆς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν στρατευμάτων τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης ἐξετελεῖτο καὶ ἀνεπτύσσετο, ἐν αὐτῷ οἱ Μουσουλμάνοι Ἡπειρώται διεγίνωσκον τὴν ἀπόφασιν τῆς Πύλης τοῦ νὰ προβῇ εἰς τὰ ἔσχατα, καὶ ἐναντίον τῶν ὀρισθέντων καὶ ἀποφασισθέντων ἐν Βερολίνῳ, καὶ ἐνθυμηθῇτε ὅτι πρόκειται περὶ Μουσουλμάνων, ἐπιρρεασθέντων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τινῶν μορφωμένων, καὶ πλείστων διαπρεφάντων, εἰς ἀνωτέρας πολιτικὰς, διοικητικὰς καὶ στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας, ἔχω δὲ πλήρη πεποίθησιν, ὡς καὶ ὑμεῖς θέλετε, νομίζω, πεισθῇ ἐκ μέρους τοῦ συνόλου τῆς διηγήσεώς μου, ὅτι ἂν ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἡπείρου μέχρις Ἀψοῦ ἦτο δυνατόν νὰ μεταφερθῇ ἰδανικῶς ὡς κάτοικος Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, καὶ ἀντικαταστήσῃ τὸν ἐκεῖ εὐρισκόμενον, ἀγροῖκον, ἀμαθῆ καὶ φανατικὸν πληθυσμὸν, δὲν ἤθελον ἀκολουθήσῃ τὰ δεινὰ ἐκεῖνα τῆς ἀνωφελοῦς αἱματοχυσίας καὶ καταστροφῆς ἃτινα ἐπέφερεν ἡ κατοχὴ ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν.

Οἱ πρόκριτοι Μουσουλμάνοι τῆς Ἡπείρου ἐσκέφθησαν τότε, ὡς γνωρίζω ἐκ τῶν ἀρχικῶν πηγῶν, καὶ συνομιλήσαντες κατ' ἰδίαν μετ' ἐκάστην πηγὴν, ἐν συνομιλίᾳ ἱατροῦ πρὸς πελάτην του, ὡδὲ πως.

Ἡ Τουρκία εἶναι βέβαιον ὅτι κατέρρευσε μετὰ τὸν Γαλλικὸν πόλεμον, ἡ ὑπαρξὶς τῆς εἶναι ζήτημα χρόνου, τὸ καλῆτερον δι' ἡμᾶς, μοι ἔλεγον, ἦτον νὰ ἡξυράμεν τὴν τύχην μας τὸ ὀγληγορώτερον, ἀλλὰ αὐτὴ εἶναι ἀκόμη συντεταγμένη στρατιωτικῶς καλῶς, ἡ Ἑλλὰς πρὸς ἣν ἡ Εὐρώπη θέλει νὰ μᾶς παραχωρήσῃ, εἶναι διοικητικῶς καὶ στρατιωτικῶς εἰς πλήρη παραλυσίαν, πῶς δύναται νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ καὶ προστατεύσῃ ἐν ἀνάγκῃ; ὡς πρὸς τὴν Εὐρώπην αὐτὴ εἶναι διηρημένη.

Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον ὅπερ μοι ἔλεγον, οἱ Ἀλβανοί, ἂν υποθέσωμεν ὅτι θέλει ἐκτελεσθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ Βερολινείου Συνεδρίου ἀποφασισθὲν μέχρι Καλαμά, ἡμεῖς οἱ ἀπὸ τοῦ

Καλαμά μέχρι τοῦ Ἀψου τί θὰ γείνωμεν; οἱ πλεῖστοι τῶν συμπατριωτῶν μας ζῶσιν εἰς Ἰωάννιναν, Ἀρταν, Θεσσαλίαν, ἡ χώρα ἡ πέραν τοῦ Ἀψου εἶναι ἄγονος, ἀγροῖκος, ὥστε θ' ἀναγκασθῶμεν, νὰ λάβωμεν τὰ ὄπλα, ὅπως συμπεριληφθῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ νέα ὄρια.

Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῶν πνευμάτων ἐν Ἠπειρῷ ὅτε ἀφίκετο ὁ Ἀβθεδίν-μπεης, ὅστις τῇ μυστικῇ συμπτᾶσει τῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων, τῇ ἐνθαρρύνσει καὶ συμβουλῇ προξένων τινῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἤρχισε προσκαλῶν εἰς Ἰωάννιναν τοὺς ἐγκριτοτέρους τῶν Μουσουλμάνων Ἀλβανῶν ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν μέχρι τοῦ Ἀψου.

Οἱ ἐγκριτοὶ οὗτοι Μουσουλμάνοι Ἀλβανοί, εὐρισκόμενοι, ὡς προανέφερε, κατὰ τὴν παροιμίαν, εἰς τὸ σημεῖον, τοῦ «ἐμπρὸς βαθὺ καὶ ὀπίσθεν ρεῦμα», παθητικῶς, ἐκόντες ἄκοντες, παρεδέχοντο, καὶ συνέπραττον, εἰς πάνθ' ὅσα τοῖς ὑπηγόρευεν ὁ Ἀβθεδίν-μπεης, καὶ λέγω μετὰ θετικότητος, ὅτι ὁ Ἀλβανικὸς οὗτος Σύνδεσμος, κατὰ τύπον ἐγεννήθη καὶ ἐζήσε, οὐδέποτε δὲ κατ' οὐσίαν ὡς θέλετε πεισθῇ ἐκ τῶν λεπτομερειῶν ἃς θέλω διηγηθῇ ὑμῖν.

PORT ROYAL (ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΛΙΜΗΝ)

(συνέχ. ἐκ προηγ. φύλλον)

Τοιαύτη ἡ ἀρχὴ τῶν Ἐρημιτῶν, ἐν δὲ προσθέσωμεν καὶ τάξιν τινὰ μαθητῶν μικρῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Singlin μεθ' ὧν ἐγκατέστη καὶ τὸ Port-Royal τῶν Ἀγρῶν σπανίως ἐρχομένου εἰς Παρισίους, ἰδοὺ ἡ πρώτη κατάστασις τῶν περιβοήτων Μικρῶν Σχολείων, ὡς ἐκλήθησαν αἱ παιδαγωγικαὶ τάξεις τῶν μαθητῶν, οἷτινες εἶχον ἰδιαιτέρην δίκαιαν, ἐξ ὧν ἐξήλθεν ὁ Ἰωάννης Ρακίνας.

Συνέστη δὲ καὶ κορασίῶν σχολεῖον, ἐν ᾧ παρὰ τὴν αὐστηρὰν ἠθικὴν, ἣν αἱ μαθήτρικαι ἐλάμβανον, ἐμόρφουν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν δι' ὑγιεστάτων διδαγμάτων καὶ παραδειγμάτων. (1)

Ὁ ἀκάματος τὸν χρακτῆρα καὶ αὐστηρὸς Saint Cyran δύναται, λέγει ὁ Sainte Beuve νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ τύπος τῶν κατ' ἐξοχὴν διευθυντῶν καὶ ὁ ἀσφαλὴς ὁδηγὸς καὶ ἱατρὸς τῶν ψυχῶν. (2)

Ὁ Saint Cyran δὲν ἔμεινε μεταξὺ τῶν Πατέρων· ἤρ-

χετο ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ἐπεθεώρει τὰς τάξεις τῶν μαθητῶν, ἐπεσκέπτετο τὰς ἀδελφάς, διελέγετο μετὰ τῶν ἐρημιτῶν εἰς τὰ δωμάτιά των, δεόντως ἐχώρουν τὰ πράγματα ἐν σιγῇ καὶ ἡσυχίᾳ. Δυστυχῶς ὅμως εἰσαγαγὼν τὰς ἀρχὰς τοῦ φίλου αὐτοῦ Ἰανσενίου εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνόμενον καθίδρυμα, κατέστησεν αὐτὰς ἀληθῆ αἵρεσιν. Τοῦτο ἐφελκύει τὴν προσοχὴν τοῦ Καρδιναλίου καὶ τῶν ἐχθρῶν τῶν Ἐρημιτῶν, τοσοῦτον μάλλον ὅσον ἀπάσης τῆς φιλολογίας ἐδέσποζεν ἡ χριστιανικὴ αὐτοῦ θεωρία. (3) Ὁθεν αἰφνης τὸ 1638 ἠγγέλθη αὐτῷ παρὰ τῶν φίλων του, ὅτι σκευωρία ἐξυφαίνεται ἐναντίον του. Καὶ ὄντως πρῶϊαν τινὰ ἡ οἰκία περιεκυκλώθη ὑπὸ ἀνδρῶν τῆς ἐξουσίας καὶ αὐτὸς ἀπήχθη εἰς Βενουένην.

Ὁ ἀκαμπτὸς τὸν χρακτῆρα καὶ ἰσχυρὰν τὴν θέλησιν ἔχων Saint-Cyran δὲν ἐπαύσατο διευθύνων τὰ πνευματικὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ βάλους τῆς φυλακῆς. Ἀρκεῖ τις, λέγει ὁ ἱστορικός, νὰ ἐξέλθῃ τοὺς τόμους τῶν ἐπιστολῶν, ἃς κατὰ τὴν φυλάκισίν του ἔγραψε, ἵνα ἴδῃ μέχρι τίνος σημείου διεφέρετο περὶ αὐτῶν. Τὸ μέγιστον δὲ ἔργον, ὅπερ διαμένων ἐν τῇ φυλακῇ ἐπραξεν, εἶνε ὁ προσηλυτισμὸς τοῦ Ἀντωνίου Ἀρνώλ, τοῦ ἐπικληθέντος μεγάλου Ἀρνώλ, εἰκοστοῦ τέκνου τοῦ δικηγόρου Ἀντωνίου Ἀρνώλ.

Μετὰ τὴν κράτησιν τοῦ διευθυντοῦ πάντες ἐταράχθησαν, δέκα καὶ πέντε δὲ μετὰ ταῦτα ἡμέρας ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῶν Παρισίων πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Richelieu, κατέστησε γνωστὸν αὐτοῖς ὅτι εὕρισκεν ἀνάρμοστον τὴν μετὰ τῶν ἀδελφῶν γειτονίαν των. Μάτην ὁ Singlin βοηθὸς τοῦ Saint Cyran εἰς τὴν διεύθυνσιν δι' ἐξομολόγησιν, ἰσχυρίσθη ὅτι οὐδεμίαν εἶχον συνάφειαν· οὐδὲν κατώρθωσε· τῇ ἀδείᾳ μόνον τοῦ εὐνοοῦντος αὐτοὺς ἀρχιεπισκόπου ἀνεχώρησαν εἰς τὸ Port Royal τῶν ἀγρῶν, ὅπερ τὸ πρῶτον τότε ἐδέχθη τοὺς ἀληθεῖς αὐτοῦ Ἐρημίτας.

Ἡ μονὴ ἐγκαταλειμμένη ἀπὸ δωδεκαετίας, ἦτο εἰς κακὴν κατάστασιν, ἀλλ' ἐν τούτοις εὐχαρίστως διήλθον ἐκεῖ ἐβδομάδας τινάς. Ὁ Richelieu ὅμως δὲν ἐσκόπει νὰ ἀφήσῃ αὐτοὺς ἡσύχους καὶ ἤρξατο ἐξελεγκτικῶν ἀνακρίσεων, μετὰ τὸ τέλος τῶν ὁποίων προσετράχθησαν νὰ ἐγκαλίπωσι τὴν μονήν. Ὁ le Maistre δακρύων ἀπεχαιρέτισε τὸ ἐρημικὸν ἄσυλόν του διὰ τοῦ ἐξῆς τετραστίχου.

Lieau charmants, prisons volontaires

On me bannit en vain de vos sacrés déserts,

Le suprême Dieu quejesers

Fait partout des vrais solitaires,

Σκεδασθέντες οἱ Ἐρημίται ἐξηκολούθουν τὸν ἀσκητικὸν αὐτῶν βίον, ἐν ἔτος δὲ μετὰ ταῦτα τῷ 1639 τὰ πράγματα ἡσύχασαν καὶ ὁ le Maistre μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Séricourt, ἐπανήλθον κρύφα εἰς τὴν ἀγαπητὴν φωλεάν των, τούτους δὲ ἐμιμήθησαν μετ' ὀλίγον καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες.

(1) Memoires de Melle de Montpensier 1637

(2) Hist de Port-Royal tome 1 2me lior.

(3) " " " 11.